

Managementul integrat al resurselor de apă

1.2 Managementul integrat al resurselor de apă – modalitate practică de aplicare a conceptului dezvoltării durabile în domeniului apelor

1.2.1.Principiile managementului integrat al resurselor de apă

Printre problemele globale cu care se confruntă omenirea la începutul mileniului trei se află lipsa apei și degradarea calității apei.

De asemenea, realizarea obiectivelor dezvoltării durabile depind într-o măsură foarte mare de managementul integrat al resurselor de apă. Apa fiind un factor esențial pentru existența vieții și pentru dezvoltarea societății umane.

Pentru managementul integrat al resurselor de apă comunitatea internațională a recomandat guvernelor aplicarea următoarelor principii:

- **principiul bazinal** – resursele de apă se formează și se gospodăresc în bazine hidrografice. Apa dulce este o resursă vulnerabilă și limitată, indispensabilă vieții, mediului și dezvoltării societății. Gospodărirea rațională a resurselor de apă, cere o abordare globală care să îmbine probleme sociale și dezvoltarea economică, cu protecția ecosistemelor naturale. O gospodărire durabilă a resurselor de apă va integra utilizatorii de apă dintr-un bazin hidrografic;
- **principiul gospodăririi unitare cantitate-calitate** – cele două laturi ale gospodăririi apelor fiind în strânsă legătură,

apare ca necesară o abordare unitară care să conducă la soluții tehnico-economice optime pentru ambele aspecte;

- **principiul solidarității** – planificarea și dezvoltarea resurselor de apă presupune colaborarea tuturor factorilor implicați în sectorul apelor: statul, comunitățile locale, utilizatorii, gospodarii de ape și ONG-uri;
- **principiul “poluatorul plătește”** – toate cheltuielile legate de o poluare produsă diverșilor utilizatori de apă și mediu este suportată de cel care a produs poluarea;
- **principiul economic** – beneficiarul plătește – apa are o valoare economică în toate formele ei de utilizare și trebuie să fie recunoscută ca un bun economic. Eșecurile din trecut pentru recunoașterea valorii economice a apei, au condus la poluarea și la exploatarea nerațională a resurselor de apă. Gospodărirea apei ca un bun economic, reprezintă o cale importantă în realizarea unei exploatare eficiente și echitabile și în conservarea și protecția resurselor de apă;
- **principiul accesului la apă** – în virtutea acestui principiu, este vital să recunoaștem că dreptul fundamental al ființei umane, este de a avea acces la apă curată și suficientă, la un preț adecvat.

Aceste principii fundamentează conceptul de management integrat al resurselor de apă care îmbină problemele de utilizare a apei cu cele de protecție a ecosistemelor naturale prin integrarea la nivel bazinal a folosințelor de apă.

1.2.2. Conceptul de management integrat al resurselor de apă

Managementul integrat al resurselor de apă promovează dezvoltarea și coordonarea apei, a terenului și a resurselor acestora, în vederea optimizării, dezvoltării sociale și economice echilibrate fără compromiterea durabilității ecosistemelor.

Politicile de dezvoltare nu pot fi eficiente fără a lua în considerare resurselor de apă.

Conceptul de management integrat al resurselor de apă presupune, în contrast cu gospodărirea tradițională a resurselor de apă, o abordare integrată a acestora atât la nivel fizic și tehnic cât și la nivel de planificare și management. Nivelul de integrare este bazinul hidrografic, unitatea naturală de formare a resurselor de apă.

Cele mai importante aspecte ale dezvoltării sistemului resurselor de apă sunt următoarele:

- **durabilitatea aspectelor fizice** – ceea ce înseamnă menținerea circuitului natural al apei și a nutrienților;
- **durabilitatea mediului** – „toleranța zero” pentru poluarea care depășește capacitatea de autoepurare a mediului. Nu există efecte pe termen lung sau efecte ireversibile asupra mediului;
- **durabilitatea socială** – menținerea cerințelor de apă precum și a dorinței a plății serviciilor de asigurare a resurselor de apă;
- **durabilitatea economică** – susținerea economică a măsurilor care asigură un standard ridicat de viață din punct de vedere al apelor pentru toți cetățenii;
- **durabilitatea instituțională** – menținerea capacității de a planifica, gestiona și opera sistemul resurselor de apă.

Gospodărirea durabilă a resurselor de apă are la bază managementul integrat al acestora care asigură ca serviciile realizate de sistemul resurselor de apă să satisfacă obiectivele prezente ale societății fără a compromite abilitatea sistemului de a satisface obiectivele generațiilor viitoare, în condițiile păstrării unui mediu curat.

Managementul integrat al resurselor de apă presupune:

1) Integrarea sistemului resurselor naturale de apă

Sistemului resurselor naturale de apă care este reprezentat de ciclul hidrologic și componentele sale: precipitații, evaporația, scurgerea de suprafață și scurgerea subterană. Menținerea bilanțului hidrologic și a raporturilor dintre componentele sale, are la bază legăturile biofizice dintre păduri, pământ și resursele de apă dintr-un bazin hidrografic, și este esențial pentru utilizarea durabilă a sistemului resurselor naturale de apă.

2) Integrarea infrastructurii de gospodărire a resurselor de apă în capitalul natural

Realizarea unei infrastructuri de gospodărire a apelor “prietenoasă” față de mediu care să asigure atât alimentarea optimă cu apă a folosințelor și reducerea riscului producerii de inundații cât și conservarea și creșterea biodiversității ecosistemelor acvatic.

3) Integrarea folosințelor de apă

Alimentarea cu apă a populației, industriei și agriculturii și conservarea ecosistemelor acvatic sunt abordate sectorial în mod tradițional. Majoritatea folosințelor de apă solicită resurse de apă în cantități din ce în ce mai mari și de calitate foarte bună. Rezolvarea ecuației resurse-cerințe de apă și protecția resurselor de apă necesită analiza folosințelor la nivel de bazin hidrografic.

Managementul resurselor de apă necesită implicarea tuturor părților interesate – publice și private – la toate nivelurile și la momentul potrivit. Deciziile și acțiunile în domeniul managementului integrat al resurselor de apă trebuie luate, de toți cei care pot fi afectați, la nivelul corespunzător cel mai adecvat (principiul subsidiarității).

4) Integrarea amonte – aval

Folosințele din amonte trebuie să recunoască drepturile folosințelor din aval privitoare la utilizarea resurselor de apă de bună calitate și în cantitate suficientă. Poluarea excesivă a resurselor de apă de către folosințele din aval. Toate acestea necesită dialog pentru a reconcilia necesitățile folosințelor din amonte și din aval.

5) Integrarea resurselor de apă în politicile de planificare

Apa este unul dintre elementele fundamentale ale vieții și în același timp un factor care condiționează dezvoltarea socială și economică, fiind adesea un factor limitativ. Societatea și economia se vor putea dezvolta numai în măsura în care se va dezvolta și gospodărirea apelor, această condiționare marcând rolul și importanța activității în contextul dezvoltării durabile.

Managementul integrat al resurselor de apă are la bază, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru 2000/60 a Uniunii Europene, Planul de Management al bazinului hidrografic. Pe baza cunoașterii stării corpurilor de apă, acest Plan stabilește obiectivele țintă pe o durată de șase ani și propune la nivel de bazin hidrografic măsuri pentru atingerea stării bune a apelor în vederea utilizării durabile a acestora.